

Grafits de la portalada de Sant Marc de Cal Bassacs

Gironella

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: a la portalada de l'església de Sant Marc de Cal Bassacs.

Coordenades:

Latitud: 42.0187
Longitud: 1.87695
UTM Est (X): 407018
UTM Nord (Y): 4652462

Classificació

Número de fitxa 08092-73
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Medieval Popular
Segle XIV
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: els grafits han sofert algunes pintades i incisions que els malmeten.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL, núm. 1652-I, 09/07/2008
Número inventari si. IPA 3317
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Plaça Palau, 1. Solsona
Fitxes associades:
[Sant Marc de Cal Bassacs](#)
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga

Descripció

Els grafitos es localitzen a les dovelles de la portalada de l'església de Sant Marc, a Cal Bassacs. Es tracta d'una portalada formada per grans dovelles ben tallades i polides, que disposen d'un guardapols de motllura senzilla que es perllonga fins unir-se amb les impostes també amb motllura. Els brancals de la portalada són tres grans carreus a cada costat. Els grafitos es localitzen en tres de les dovelles, a la clau i a les dues primeres dovelles de l'arc, les que toquen amb les impostes. Els grafitos reproduïen dibuixos de castells amb torres amb merlets, en els que està representat el carreuat dels murs, la forma de les obertures de portes i finestres; tot i que esquemàtics, els dibuixos destaquen, entre altres, per els detalls arquitectònics que mostren. La tècnica utilitzada és el grabat a partir d'un traç profund realitzat en els carreus.

Observacions:

El detall del grafit de la clau sembla incomplet, fet que fa pensar que la portalada és un element reaprofitat; de fet la majoria d'interpretacions apunten a que la portalada podria correspondre a la porta de l'edifici del segle XIV, la qual posteriorment, arran de l'ampliació o reconstrucció dels segles XVIII s'hauria reaprofitat.

Història

L'església de Sant Marc és un edifici essencialment bastit al segle XVIII adossant-se a un roc que actua a manera d'absis, el qual es considera que en origen havia estat un eremitori (segles IX-X). La capella però té una evolució cronològica més àmplia, així, a l'estructura pre-romànica de l'eremitori s'hi hauria adossat un primer temple romànic, probablement entorn als segles XII-XIII. Posteriorment al segle XIV el temple hauria sofert una reforma important. Ja vers el 1749 s'hauria construït el temple barroc reaprofitant alguns elements (com la portalada) o restes de les anteriors construccions; finalment al segle XIX es realitzaren altres obres que acabarien d'atorgar a l'edifici un aspecte molt similars a l'actual.

Les característiques arquitectòniques de la portalada on hi ha els grafitos, la tipologia d'arquitectura reproduïda en els dibuixos i els paral·lelismes existents, fan pensar que els grafitos poden situar-se cronològicament al segle XIV.

Bibliografia

- GAVIN, J. M. (1985): Inventari d'esglésies. Núm. 17. Berguedà. Barcelona, Arxiu Gavin.
- S/A. (1993): Cent imatges per a la història: Gironella, 1885-1973. Gironella: Associació Cultural El Vilatà; col·lecció l'escambell, 4.
- SANTANDREU, M.D. (1983): "Els grafitos de Sant Marc de cal Bassacs", a El Vilatà, número 25.
- SERRA, R. et altri (1991): Guia d'Art del Berguedà. Berga, Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà.
- SITJES i MOLINS, X. (1977): Les esglésies pre-romàniques del Bages, Berguedà i Cardener. Manresa, Caixa d'Estalvis de Manresa.
- VIGUÉ, J. i BASTARDES, A. (1978): El Berguedà. Monuments de la Catalunya Romànica 1. Barcelona, Artestudi Eds.
- VVAA (1985): Catalunya Romànica. XII. El Berguedà, Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana.

VVAA (1994): Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, volum 5, Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

